

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-55>

Соловійов Дмитро, аспірант кафедри ТІМ НАОМА, Київ, Україна
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор Р. Михайлова)

БОЙЧУКІСТИ ТА ДІЕГО РІВЕРА: ЗАРОДЖЕННЯ СОЦІАЛІСТИЧНОГО МОНУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Ключові слова: монументальне мистецтво, бойчукізм, Дієго Рівера, фреска, мурал

Dmytro Soloviov, PhD student at the Department of Theory and History of Arts, NAFAA (Academic mentor: Professor Rada Mykhailova)

BOYCHUKISTS AND DIEGO RIVERA: THE BIRTH OF SOCIALIST MONUMENTAL ART

Abstract. The thesis explores the interrelationship between Diego Rivera and Mykhailo Boichuk, along with his followers, the Boychukists, focusing on their contributions to the emergence of socialist monumental art. Both Rivera and the Boychukists transformed public art through their unique approaches to monumental painting.

Key words: Monumental art, boychukism, Diego Rivera, fresco, mural

Взаємодія між радянськими та мексиканськими митцями, як пряма, так і опосередкована, підкреслювала спільну революційну генезу, що виходила за межі кордонів. Обидва рухи ґрунтувалися на марксистському світогляді, де мистецтво слугувало полем битви для ідеологічного протистояння та суспільних перетворень. Зосередженість мексиканських муралістів на минулому корінних народів і робітничій боротьбі перегукувалася з радянськими наративами про індустріальний прогрес і колективну владу.

В обох контекстах монументальне мистецтво було не просто декоративним, а важливим засобом формування національної свідомості та нахнення до політичних дій.

Ще в 1908 році Михайло Бойчук в Парижі познайомився з Дієго Ріверою. Десять років потому вони стануть одними з найвідоміших митців своїх країн.

Як Рівера, так і бойчукісти трансформували публічне мистецтво через свої унікальні підходи до монументального живопису. Рівера знаний муралами, що висвітлюють теми мексиканської ідентичності та соціальної

справедливості, тоді як роботи Бойчука відображають українську ідентичність через поєднання візантійських, народних та модерністських стилів. Обидва художники прагнули зробити мистецтво всебічно доступним для суспільства.

Рівери та бойчукісти працювали з темами праці, національної ідентичності та колективної пам'яті робочого класу. Порівнюючи конкретні проекти – такі як мурали Рівера в Міністерстві освіти в Мехіко та розписи бойчукістів в санаторії ім. ВУЦВК на Хаджибейському лимані в Одесі та в Червонозаводському театрі у Харкові, можна прослідкувати, як художники використовували монументальне мистецтво як засіб політичного вивільнення, вбудовуючи наративи в архітектурні контексти.

Ось що писав український монументаліст Василь Седляр в статті “Дієго де-Рівера” в журналі «Критика» (№7 за 1928 рік):

“Характерною є подібність в роботах Дієго де-Рівера до праць наших українських художників (школа проф. Бойчука), яка доходить в деяких моментах до повної ідентичності. Найцікавіше те, що ці рухи у мистецтві виявлялися у художників, які були розділені війною й океаном, але об'єднані близькими соціально-економічними умовами, що зробили ці спільні їхні проблеми однаково актуальними.”

У листуванні Василя Седляра можна дізнатися про намір митця у середині 1929 року запросити Дієго Рівера до Києва, який не вдалося здійснити.

Цей період взаємодії демонструє, як соціалістичне мистецтво, незважаючи на географічну відстань, функціонувало в транснаціональних ідеологічних рамках.

Обидва рухи прагнули зробити мистецтво невід'ємною частиною повсякденного життя, вбудовуючи його в публічний простір як силу для колективного пробудження та ідеологічної трансформації.